

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра практичної та клінічної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

та викрутати

Юлія Григорівна Ю. В.

Протокол № 6 від «19» лютого 2020 р.

№6719022020

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

СІМЕЙНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ТЕРАПІЯ

Підготовки

галузь знань

спеціальність

освітня програма

Бакалавр

05 Соціальні та поведінкові науки

053 Психологія

Практична психологія

Програма навчальної дисципліни «Сімейне консультування та терапія»
підготовки бакалавр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, за освітньою
програмою 053 Психологія (Практична психологія)

Розробники: Мушкевич М. І., кандидат психологічних наук, доцент кафедри
практичної та клінічної психології Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

Рецензент: Кочарян О. С., завідувач кафедри психотерапії та консультування
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор психологічних
наук, професор

**Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри практичної
та клінічної психології**

протокол № 8 від 22.02.2020 р.

Завідувач кафедри: _____ (доц. Мушкевич М. І.)

**Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією
факультету психології та соціології**

протокол № 5 від 05.02.2020 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (доц. Іванашко О. Є.)

**Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія 053 Психологія (Практична психологія) Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180 / 6		Рік навчання 3
		Семестр 6-ий
ІНДЗ: <u>нема</u>		Лекції 28 год.
		Практичні 28 год. Лабораторні 28 год.
		Самостійна робота 8 год.
		Консультації 88 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс «Сімейне консультування та терапія» є вибірковою дисципліною циклу навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки фахівців-психологів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сімейне консультування та терапія» є ознайомлення студентів з широким колом теоретико-методологічних питань сімейного консультування та терапії, формування системи наукових знань в галузі теорії і практики напрямків сімейного консультування та терапії, оволодіння категоріальним апаратом психології консультування на базі ґрунтовного знайомства з основною психологічною літературою, формування вмінь та навиків проведення консультативного процесу.

Основними завданнями вивчення курсу «Основи психологічного консультування» є:

1. Формування у студентів знання сфери застосування сімейного консультування та терапії, основних методів і моделей консультування.
2. Формування у студентів навиків проведення консультативного процесу в різних сферах життєдіяльності сім'ї.
3. Опанування студентами методиками і техніками проведення сімейного консультування.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

- До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:
- теоретико-методологічні принципи консультативної роботи;
 - етичні норми діяльності психолога в процесі консультування;
 - основні вимоги до проведення психодіагностичних методів, тестів;
 - особливості проведення процедури консультативного процесу;
 - основні техніки, що використовуються в процесі консультування.
 - методи консультативної роботи у наданні допомоги клієнту;
 - здійснення аналізу необхідної інформації про клієнта і його ситуації;
 - застосування відповідних технік в консультуванні;
 - надання психологічної підтримки, оптимізації психічного стану і актуалізації власних психологічних ресурсів клієнту;
 - здійснення профілактичної роботи з клієнтом, надання йому професійної і моральної підтримки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Суть поняття сімейної психотерапії						
Тема 1. Поняття сімейної психотерапії	10	2	2		6	
Тема 2. Історія сімейної психотерапії	10	2	2		6	
Тема 3. Суть сімейної психотерапії	10	2	2		6	
Разом за модулем 1	30	6	6		18	
Змістовий модуль 2. Напрями сімейної психотерапії						
Тема 4. Системний підхід до сімейної психотерапії	13	2	2	2	6	1
Тема 5. Структурний підхід до сімейної психотерапії	13	2	2	2	6	1
Тема 6. Психодинамічна сімейна психотерапія	12	2	2	2	6	
Тема 7. Інші напрями сімейної психотерапії	13	2	2	2	6	1
Тема 8. Техніки сімейної психотерапії	18	2	2	8	6	
Тема 9. Результат психотерапевтичного впливу	12	2	2	2	6	
Разом за модулем 2	81	12	12	18	36	3

Змістовий модуль 3. Сімейне консультування як вид психологічної допомоги						
Тема 10. Психологічне консультування шлюбних стосунків	13	2	2	2	6	1
Тема 11. Психологічне консультування кризових ситуацій в сім'ї	14	2	2	2	7	1
Тема 12. Психологічне консультування сімейних конфліктів	14	2	2	2	7	1
Тема 13. Психологічне консультування сім'ї з проблемною дитиною	14	2	2	2	7	1
Тема 14. Психологічне консультування сім'ї з прийомною дитиною	14	2	2	2	7	1
Разом за модулем 3	69	10	10	10	34	2
Всього годин:	180	28	28	28	88	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття сімейної психотерапії 1) Поняття сімейної психотерапії 2) Мета і завдання сімейної психотерапії 3) Принципи сімейної психотерапії 4) Типи сімейної психотерапії	2
2	Тема 2. Історія сімейної психотерапії 1) Історія сімейної психотерапії 2) Класична сімейна психотерапія 3) Сімейна психотерапія в зарубіжних підходах 4) Сімейна психотерапія в українській психологічній науці 5) Сучасна сімейна психотерапія	2
3	Тема 3. Суть сімейної психотерапії 1) Суть сімейної психотерапії 2) Етапи сімейної психотерапії 3) Напрямки сімейної психотерапії 4) Особливості застосування сімейної психотерапії	2
4	Тема 4. Системний підхід до сімейної психотерапії 1) Диференціація Я 2) Триангуляція та деангуляція 3) Емоційна система ядерної сім'ї 4) Процес проєкції в сім'ї 5) Процес багатопокілінної передачі 6) Емоційний розрив або емоційна яма 7) Позиція народження дітей або сиблінгова позиція	2

	8) Соціальний емоційний процес	
5	Тема 5. Структурний підхід до сімейної психотерапії 1) Поняття структури сім'ї 2) Правила сім'ї 3) Межі сім'ї 4) Сімейні ролі 5) Сімейна ієрархія 6) Сім правил переструктурування сім'ї	2
6	Тема 6. Психодинамічна сімейна психотерапія 1) Принципи психодинамічної психотерапії 2) Сімейне підсвідоме 3) Невирішені сімейні конфлікти дитинства 4) «Сімейне сузір'я» А. Адлера 5) Сімейні архетипи К. Юнга	2
7	Тема 7. Інші напрями сімейної психотерапії 1) Сімейна поведінкова психотерапія 2) Сімейна комунікативна психотерапія 3) Позитивна сімейна психотерапія 4) Екзистенційний напрям сімейної психотерапії 5) Когнітивно-біхевіористський напрям сімейної психотерапії	2
8	Тема 8. Техніки сімейної психотерапії 1) Сімейна скриня 2) Написання казки 3) Сімейна діаграма 4) Сімейна скульптура 5) Незакінчені речення 6) Арт-терапевтичні техніки сімейної психотерапії	2
9	Тема 9. Результат психотерапевтичного впливу 1) Зміна сімейних уявлень 2) Трансформація поглядів членів сім'ї 3) Модифікація меж сімейної системи та її підсистем 4) Відкриття сімейних таємниць 5) Розкриття сімейних міфів 6) Зміна комунікативних стилів	2
10	Тема 10. Психологічне консультування шлюбних стосунків 1) Психологічне консультування молодого подружжя 2) Психологічне консультування шлюбних стосунків в партнерів середнього віку 3) Психологічне консультування шлюбних партнерів зрілого віку	2
11	Тема 11. Психологічне консультування кризових ситуацій в сім'ї 1) Психологічне консультування нормативних та ненормативних сімейних криз	2

	2) Психологічне консультування розлучених сімей та сімей з повторним шлюбом 3) Психологічне консультування з дітьми в кризових періодах	
12	Тема 12. Психологічне консультування сімейних конфліктів 1) Психологічне консультування шлюбних конфліктів 2) Психологічне консультування батьківських конфліктів 3) Психологічне консультування батьківсько-дитячих конфліктів 4) Психологічне консультування конфліктів між сиблінгами	2
13	Тема 13. Психологічне консультування сім'ї з проблемною дитиною 1) Психологічне консультування сім'ї з активною дитиною 2) Психологічне консультування сім'ї з агресивною дитиною 3) Психологічне консультування сім'ї з замкнутою та сором'язливою дитиною 4) Психологічне консультування сім'ї з психосоматичною та важкохворою дитиною 5) Психологічне консультування сім'ї з дитиною із особливими потребами	2
14	Тема 14. Психологічне консультування сім'ї з прийомною дитиною 1) Психологічне консультування сімейних проблем на етапі адаптації 2) Психологічне консультування типових помилок виховання прийомної дитини 3) Психологічне консультування прийомних сімей з дітьми різного віку	2
	Всього годин	28

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль здійснюється на кожному практичному та лабораторному занятті за результатами виконання практичних завдань й усних відповідей студентів із теми, що вивчається.

Оцінка практичної роботи та лабораторної роботи залежить від якості виконання усіх завдань, оформлення, висновків. Практичні заняття оцінюються **від 0 до 2 балів**.

0 балів виставляється за поверхневу відповідь на основі прочитаної лекції: відповідь хаотична, фрагментарна, відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті, без використання демонстраційного матеріалу.

0,5 балів студент отримує за логічну відповідь, що включає деякі узагальнення, побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; часткове вміння наводити власні приклади й здійснювати їх порівняльний аналіз; спроба назвати основні психотерапевтичні терміни з розумінням їх суті. **1 бал** студент отримує за усну відповідь на занятті у тому разі, якщо ця відповідь послідовна, чітка, структурована, логічна, за матеріалом основних підручників; часткове вміння наводити власні приклади и здійснювати їх порівняльний аналіз; часткове розкриття

суті основних термінів з психології здоров'я. **1,5 бали** студент отримує за чітку, частково структуровану, логічну відповідь чітка, що розкриває основні поняття і побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів уміння здійснювати їх порівняльний аналіз. **2 бали** студент отримує в тому разі, якщо ця відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників; аргументоване посилення на додаткові наукові джерела, спеціальну літературу, наведення власних прикладів; порівняльний аналіз понять з психології здоров'я із використанням діагностичних методик.

Лабораторні заняття оцінюються **від 0 до 1 бала**. **0 балів** виставляється за поверхневу відповідь: відповідь хаотична, фрагментарна, відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті, без використання демонстраційного матеріалу. **0,5 балів** студент отримує за усну відповідь на занятті у тому разі, якщо ця відповідь послідовна, чітка, структурована, логічна, за матеріалом основних підручників; часткове вміння наводити власні приклади и здійснювати їх порівняльний аналіз. **1 бал** студент отримує в тому разі, якщо ця відповідь чітка, структурована, логічна; включає узагальнені, систематизовані позиції; порівняльний аналіз понять з психології здоров'я із використанням діагностичних методик.

В оцінювання також враховуються «інші види робіт», такі як участь в терапевтичному процесі у роботі з дорослими та дітьми під супервізію викладача-психотерапевта та проведення супервізорських занять, де студент виступає в ролі супервізора. **Оцінювання цього типу роботи здійснюється в межах 0-4 балів**.

Підсумковий контроль передбачає виконання модульних контрольних робіт. За виконання модульних контрольних робіт студент може отримати максимум 60 балів.

Загальна сума балів визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, проміжний модульний контроль й індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за результатами оцінювання всіх видів навчальної діяльності, дорівнює 100.

Оцінка з дисципліни виставляється за національною шкалою, за 100-бальною системою та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання

Таблиця 9

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	

1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
--------	--------------	--

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Абрамова Г. С. Психологическое консультирование / Г. С. Абрамова // Абрамова Г. С. Практическая психология.– М. : Академия, 2001. – 300 с.
2. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування : [навчальний посібник] / Васьківська С. В. – К. : Четверта хвиля, 2004. – 256 с.
3. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика / Бондаренко А. Ф. – [3-е изд., испр. и доп.]. — М. : Независимая фирма “Класс”, 2001. – 336 с.
4. Гледдинг С. Психологическое консультирование / Гледдинг С. – [4-е изд.]. – СПб. : Питер, 2002. – 800 с.
5. Гулина М. А. Терапевтическая и консультативная психология / Гулина М. А. – С.Пб. : Речь, 2001. – 111 с. – (Классики и современники психологии).
6. Джордж Р. Консультирование: Теория и практика / Р.Джордж, Г. Кристиани ; пер. с англ. – [4-е международное изд.]. – М. : Эксмо, 2002. – 448 с. – (Искусство консультирования).
7. Елизаров А. Н. Основы индивидуального и семейного консультирования : [учеб. пособие] / Елизаров А. Н. – М. : Ось-89, 2003. – 236 с.
8. Котлер Дж. Психотерапевтическое консультирование / Дж. Котлер, Р. Браун. – СПб. : Питер, 2001. – 240 с.
9. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Кочюнас Р. – М. : Академический проект, 1999. – 300 с.
10. Мэй Р. Искусство психологического консультирования: Как давать и обретать душевное здоровье / Мэй Р. ; пер. с англ. – М. : Апрель Пресс, 2002. – 255 с. – (Искусство консультирования).
11. Меновщиков В. Ю. Введение в психологическое консультирование / Меновщиков В. Ю. – М. : Смысл, 1998. – 200 с.
12. Нельсон Р. – Джоунс. Теория и практика консультирования / Нельсон Р. – Джоунс. – С.Пб. : Питер, 2000. – 450 с.
13. Немов Р. С. Психологическое консультирование : [учебник] / Немов Р. С. – М. : Академия, 2000. – 260 с.
14. Психологическое консультирование и психотерапия : сб. статей / [сост. А.Б. Орлов]. – М. : Вопросы психологии, 2004.– 216 с.– (Б-ка журнала «Вопросы психологии»).
15. Роджерс К. Р. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы / Роджерс К. Р. – М. : ЭКСМО-Пресс, 1999. – 390 с.
16. Уоллес В. Психологическая консультация / В. Уоллес, Д. Холл. – СПб. : Питер, 2003. – 254 с.

17. Файн С.Ф. Первичная консультация : Установление контакта и завоевания доверия / С.Ф. Файн, П. Г. Глассер ; пер. с англ. – М. : Когито-центр, 2003. – 237 с.
18. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посібник [модульно-рейтинговий курс] / Цимбалюк І. М. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : ВД „Професіонал”, 2007.– 544 с.
19. Шнейдер Л. Б. Пособие по психологическому консультированию : [учебное пособие] / Шнейдер Л. Б. – М. : Эксмо, 2003. – 350 с.
20. Шостром Э. Терапевтическая психология. Основы консультирования и психотерапии / Э. Шостром, Л. Браммер. – СПб. : Сова; М. : Эксмо, 2002. – 420 с.

Додаткова література

- 1) Аюрзанаев О. И. Теория психологического комплекса: Перечитывая Альфреда Адлера / О. И. Аюрзанаев // Психология и соционика межличностных отношений. – 2007. – № 9. – С. 27 – 33.
- 2) Болотова А. К. Методы диагностики развития личности / А. К. Болотова, И. В. Макарова // Болотова А. К., Макарова И. В. Прикладная психология. – М., 2002.– Ч. 2. – Гл. 4. – С. 226 - 268.
- 3) Болотова А. К., Макарова И. В. Психологическое консультирование, психотерапия и коррекционная работа в практической психологии / А. К. Болотова, И. В. Макарова // Болотова А. К., Макарова И. В. Прикладная психология. – М., 2002. – Ч. 3. – С. 306 – 364.
- 4) Васьківська С. Психологічний запит клієнта / С. Васьківська // Психолог. – 2007. – Січ. (№ 4). – С. 17 – 18.– (Психологічне консультування).
- 5) Вознюк О. Психоаналітичні методи корекції негативних психоемоційних станів у школярів / О. Вознюк, Є. Романенко // Психолог. – 2007. – Лют. (№ 5). – С. 28 – 30.
- 6) Грановская Р. М. Элементы практической психологии / Грановская Р. М. – [5-е изд., исправ. и доп.]. – С.Пб. : Речь, 2003.– 656 с.
- 7) Гриценюк Л. Техніка «Я-висловлювання» / Л. Гриценюк // Психолог. – 2005. – Лист. (№ 44). – С. 17 – 20.
- 8) Когнитивная терапия депрессии / [А. Бек, Б. Шо, Г. Эмери, А. Раш та ін.]. – С.Пб. : Питер, 2003. – 298 с.
- 9) Колесник А. Корекційні вправи на розвиток пам'яті та уваги / А. Колесник // Психологічна газета. – 2007. – Берез. (№ 6). – С. 21 – 27.
- 10) Комарова Н. М. Особливості консультативної роботи з сім'ями, які виховують біологічно нерідних дітей / Н. М. Комарова // Соціальний працівник. – 2006. – Серп. (№ 15). – С. 14 – 31.
- 11) Линде Н. Д. Коррекция эмоциональной зависимости с помощью метода эмоционально-образной терапии / Н. Д. Линде // Вопросы психологии. – 2007. – № 5. – С. 170 – 179.
- 12) Миколайчук М. І. Основи психокорекційної допомоги братам та сестрам дітей з психофізичними вадами / М. І. Миколайчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 10. – С. 37 – 41.– Закінчення. Початок див. : 2007. – №

9.

13) Минеева О. «Игра в гусей»: Игровая методика в системном консультировании / О. Минеева, Н. Гуськова // Психолог в детском саду. – 2003. – № 1. – С. 59 – 66.

14) Минигалиева М. Р. Психологическое консультирование как процесс взаимопонимания / М. Р. Минигалиева // Психология зрелости и старения. – 2003. – № 1. – С. 5 – 26.

15) Профессиональная позиция психолога-консультанта. Профессиональная психологическая помощь и другие возможности получить психологическую поддержку // Журнал практического психолога. – 2006. – № 4. – С. 7 – 14.

16) Профессиональные качества и этические принципы консультанта // Журнал практического психолога. – 2006. – № 4. – С. 27 – 29.

17) Рябченко В. Психологічна консультація. Інформація про роботу з очною, заочною та дистанційною формами проведення / В. Рябченко // Психолог. – 2007. – Квіт. (№ 13/15). – С. 71 – 73.

18) Солошенко Д. В. Экстренная психологическая помощь: Консультирование / Д. В. Солошенко // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 9/10. – С. 17 – 38.

19) Телятникова М. Н. Применение психодрамы для психокоррекционной работы с умственно отсталыми подростками / М. Н. Телятникова // Журнал практ. психолога. – 2006. – № 2. – С. 134 – 145.

20) Царенко Л. Наративне консультування як текст / Л. Царенко // Соціальний педагог. – 2007. – Груд. (№ 12). – С. 8 – 13.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

- 1) Поняття сімейної психотерапії
- 2) Мета і завдання сімейної психотерапії
- 3) Принципи сімейної психотерапії
- 4) Типи сімейної психотерапії
- 5) Історія сімейної психотерапії
- 6) Класична сімейна психотерапія
- 7) Сімейна психотерапія в зарубіжних підходах
- 8) Сімейна психотерапія в українській психологічній науці
- 9) Сучасна сімейна психотерапія
- 10) Суть сімейної психотерапії
- 11) Етапи сімейної психотерапії
- 12) Напрямки сімейної психотерапії
- 13) Особливості застосування сімейної психотерапії

- 14) Диференціація Я
- 15) Триангуляція та деангуляція
- 16) Емоційна система ядерної сім'ї
- 17) Процес проєкції в сім'ї
- 18) Процес багатопокілінної передачі
- 19) Емоційний розрив або емоційна яма
- 20) Позиція народження дітей або сиблінгова позиція
- 21) Соціальний емоційний процес
- 22) Поняття структури сім'ї
- 23) Правила сім'ї
- 24) Межі сім'ї
- 25) Сімейні ролі
- 26) Сімейна ієрархія
- 27) Сім правил переструктурування сім'ї
- 28) Принципи психодинамічної психотерапії
- 29) Сімейне підсвідоме
- 30) Невирішені сімейні конфлікти дитинства
- 31) «Сімейне сузір'я» А. Адлера
- 32) Сімейні архетипи К. Юнга
- 33) Сімейна поведінкова психотерапія
- 34) Сімейна комунікативна психотерапія
- 35) Позитивна сімейна психотерапія
- 36) Екзистенційний напрям сімейної психотерапії
- 37) Когнітивно-біхевіористський напрям сімейної психотерапії
- 38) Сімейна скриня
- 39) Написання казки
- 40) Сімейна діаграма
- 41) Сімейна скульптура
- 42) Незакінчені речення
- 43) Арт-терапевтичні техніки сімейної психотерапії
- 44) Зміна сімейних уявлень
- 45) Трансформація поглядів членів сім'ї
- 46) Модифікація меж сімейної системи та її підсистем
- 47) Відкриття сімейних таємниць
- 48) Розкриття сімейних міфів
- 49) Зміна комунікативних стилів
- 50) Психологічне консультування молодого подружжя
- 51) Психологічне консультування шлюбних стосунків в партнерів середнього віку
- 52) Психологічне консультування шлюбних партнерів зрілого віку
- 53) Психологічне консультування нормативних та ненормативних сімейних криз

- 54) Психологічне консультування розлучених сімей та сімей з повторним шлюбом
- 55) Психологічне консультування з дітьми в кризових періодах
- 56) Психологічне консультування шлюбних конфліктів
- 57) Психологічне консультування батьківських конфліктів
- 58) Психологічне консультування батьківсько-дитячих конфліктів
- 59) Психологічне консультування конфліктів між сиблінгами
- 60) Психологічне консультування сім'ї з активною дитиною
- 61) Психологічне консультування сім'ї з агресивною дитиною
- 62) Психологічне консультування сім'ї з замкнутою та сором'язливою дитиною
- 63) Психологічне консультування сім'ї з психосоматичною та важкохворою дитиною
- 64) Психологічне консультування сім'ї з дитиною із особливими потребами
- 65) Психологічне консультування сімейних проблем на етапі адаптації
- 66) Психологічне консультування типових помилок виховання прийомної дитини
- 67) Психологічне консультування прийомних сімей з дітьми різного віку